

לו א מיי פיה מהל'
עבודת יו"כ ה' כל:
לח א מיי פיה מהל'
מעלה הלכה ח:
לג ג ד ה מיי פיה מהל'
עבודת יו"כ ה' ז
ופ"ד הל' ב:
מ ו מיי פיה מהל' פרה
הלכה ה:
מא ז מיי פ"ו מהל'
מעשה קרבנות הל'
ז ופ"ג מהלכות אהרן עבודת
יו"כ הלכה ז:

רבינו הגאון

ואסיקנא אמר רבא (מי
סברה) [מסתברא] כמ"ד
מותרין דלא אמרה תורה
שלח לתקלה. כלומר דבר
שיבא בו לירי תקלה. ת"ד
עזאל מקום עז וקשה
כרכתיב ואת אילי הארץ
לקח. יכול ברישבו ת"ל
המדרה. ונמנין שבזק
ת"ל אלא ארץ גזרה שמגור
וירוד. שכל האמר מעשה
תהוה הם ת"ל גזרה. אני
ה' גזרתי ואת רשות להוריד
בו. ת"ר את משפטי עשה.
דברים שאילו [לא] נכתבו
דין שיכתבו, ואילו הן, ע"ז
וגילוי ערות ושפיכות דמים
וגול וברכת השם, ואת
חוקותי תשמרו. דברים שיצר
הרע מקטרג עליהן ואומות
העולם משביחין עליהן, ואילו
הן, אכילת חזיר וליבישת
שטנו ורוק יבמה ושיעור
גזיר וצפורי מצוה ושעור
המשלח והרבעה בלאים
ושור הנסקל ופטר חמור
ועגלה ברופא ובשר חלב.
ושמא תאמר מעשה תהוה
המה אני ה' חקתיים גזרה
(היא) ואין לך רשות להוריד
בהם. מאימתי משמאיין בגדים
וכו'. ת"ר המשלח השעיר
מטמא בגדים ולא המשלח
את המשלח וכו'. עד ר'
שמעון אומר משעת הדייתו
זורקין בבית ראש לעזאל
יבכס בגדיה. בא לו אצל הפד
ואצל השעיר קרעו בו. מנג.
קעה דברתוהוה קעה
כסף מגיסטא דכסף. נתן את
האימורין ונתן החלבין במוגס
כדי לעלות על גבי המזבח
להקטירו. קלען בקליפתו.
א"ר יוחנן כמין קליפה נתן
כלומר היה תולין במוטות
כמו קלע, כדכתיב ואת פשר
אויבך יקלענה בתוך כף
אלה קלע. תנא לא היה מנתחן
ניתוחי עולה, לא על ידי
הפשט, אלא עור על גבי
בשר היה מנתחן

תוס' ישנים

תנא דאמר מותרין דברתיב
במדרה. והע"ג דמעגלה
ומנומת הל' לא יליפין להו
דהוה עני כחוסים הנחלים חלחל
מ"מ אלטרין ליה כדנדר
לח טיף (שמל) [מטס]
לאסור משום גזירה שוה ולמאן
דאמר אסורין הוה מ"ל למתיר
לעיל דהוה שלשה כחוסים
אלה (דלא הוה) [דחין] מ"ל
למיתר הניחא למאן דאמר
כו' [דפרקין] (ו) [מעגלה פ'
ולד מטלח יא], [כ] דפרקיות
לעיל אכילת חזיר וליבישת
שעטמו. וכן הנה אפר
פרה וסיוהי הוה וכו"ל כהן.
הקטירו ס"ד אבו כהנים
מקטיר להו. ומתוך רש"י כאן
זכרתיים כפי תמיד נשחט
[סו], [כ] ופרקין עור דסוטה
[טו], [ג] מנתח משום
דקשה להו לדיבותיה מינן טובא
הקטירו ס"ד וכו' הוה מקטירן
עכשיו והלא עוריהו לכוש בגדי
לבו ועליו עור לקרות הפרשה
ואח"כ יטבול וילבש בגדי וכו' לאילו
ואיל הוה אח"כ יטבול להוויא כף
[פרקין] הקטירו ס"ד והלא
[הפשת עומה קאי] וכן כשרין
זור (ואם) [ואיהו] לא מקטר
להו. ורבינו יעקב היה רוצה לפרש
הכא זכרתיים דגריסין ליה והכי
קאמר אלו כהנים מקטר להו דעל
כחיהו לא היה נשחט כהן כי
השחטה קדשהו ולא נמי
לעיל שנת דמנתח [נדבלי] שרת
מקדשם, ומיחיה הוה דסוטה
אין לישב לפי דבגיו, [דפרקין]
[דפרקין] ליה גבי מנתח. על כן
נראה לרבינו דרובי בני נהו מ"ל
לאקשיי מנתחם וכל מקום שוה, אלא
אמר שהקשה במוטה אין לו לחזור
לקשות בכל מקום שוה.

אמו במגם מקמיר ליה. כן היה כחוס צפריס כחן וצפ"ס תמיד
נשחט (פסחים 77 סה:). ורש"י מתקן לפי שהיה קשה לו דכחמה
דוכתי במנחות קמני מעלה ומקטירה בכלי שרת ולא פריך הכי אטו
בכלי שרת מקטיר ליה וגרס רש"י והקטירו ס"ד וכי היה יכול
להקטירו מיד והלא היה לצוש עדיין
בגדי לכו והקטרה הוא צנגדי והז
מזחון ומשני נתנו צנגם להקטירו
לכשיגיע ומנו וצפ"ס תמיד נשחט (ג"ו)
מפרש הקטירו ס"ד אטו הוא גופיה
מקטיר ליה והוא צור קיימין לעיל
מנייה איירי בהפשה דכשירה צור
ומשני נתנו צנגם להקטיר על ידי
כהן ור"ם אומר דאין פריך להגיה
הספריס והא דלא פריך הכי גבי
מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון
דמנחה צעיל קידוש כלי אגז דמקדש
בכלי שרת מעלה למנחה בכלי שרת
שיא מנוה צו להקטירה אכל הכה
וצפרק תמיד נשחט פריך שפיר
צנגם ס"ד וכי חוזה הוא שיהיה
בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל
מורדון דצפרק שני דסוטה (77 טו).
מפריך הכי גבי מנחה דקמני מעלה
ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה
ומשני אימא להקטירה ומעשה אין
כיון דפרקין לה חלף זימנא צסוטה
גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות
צמנחה זימנא אחריתי אע"ג דצוצ
פריך לה צמנחה נשחט (פסחים 77
סה:). והדר פריך לה הכא התם ככשים
והכא פריס אכל גבי מנחות סס
מנחה אחת היא ולספריס דגרסינן
צסוטה צברייתא מעלן מקטירין
בכלי שרת ומולחו ומתנו על גבי
האשים ניחא (לפר"ת) דהכי פריך
צנגם ס"ד ופרקי וכו' חוזה הוא
שיליכו צנגם למנחה נהי נמי
דכשקיען והוליא אימוריהו ומתנו
צנגם ולא על גבי רפה שלא יהו
קדשי שמים מוטלים כנצלה מ"מ
כשמעלן למנחה יכול להעלותן צדיו
ומדקמני ליה גבי סדר יוס הכפריס
אמן דכך הוא הסדר וצענין אחר
שזן לעשות ולהכי פריך וכו' חוזה
הוא לעשות כן להעלותם צנגם
וצפרק תמיד נשחט נמי דקמני כל
סדר הפסח שחיתמו וקצלת דמו
והולכתו חריקתו והפשיעו והקטרמו
להכי מנחה מדקמני הכי גבי סדר
הפסח אלמא דחוזה הוא להקטירו
צנגם וכן צפרק צ' דסוטה דקמני
סדר מנחות כילד ארס מניח מנחתו
מתוך ציתו וכל סדר המנחה קמני
עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי
פריך מדקמני הכי גבי סדר מנחה
אלמא חוזה היא אכל צשאר
דוכתי לא פריך הכי:

דכתיב במדבר ומאן דאמר אסורין דכתיב
גזירה ומאן דאמר אסורין האי מדבר מאי
עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא
המדברה במדבר לרבות (6) נוב וגבעון שילה
ובית עולמים ואידך האי גזירה אין עביד ליה
מיבעי ליה לכדתניא גזירה אין גזירה אלא
חתוכה דבר אחר אין גזירה אלא דבר
המתגזר ויורד דבר אחר גזירה שמא תאמר
מעשה תהו הוא ת"ל אני ה' גזרתי
ואין לך רשות להרהר בהן אמר רבא
מסתברא כמאן דאמר מותרין לא אמרה
תורה שלח לתקלה תנו רבנן עזאל שיהא
עז וקשה יכול בישוב ת"ל במדבר ומנין
שבצוק ת"ל גזירה תניא אידך עזאל קשה
שבהרים וכן הוא אומר ואת אילי הארץ לקח
תנא דבי ר' ישמעאל עזאל שמכפר על
מעשה עזאל ת"ר (25) את משפטי
תעשו דברים שאלמלא (לא) נכתבו דין
הוא שיכתבו ואלו הן עבודת כוכבים (7) וגילוי
ערויות ושפיכות דמים וגול וברכת השם את
חוקותי תשמרו דברים שהשמן משיב עליהן (8)
ואלו הן אכילת חזיר וליבישת שעטמו וחליצת
יבמה וטהרת מצורע ושעיר המשתלח
ושמא תאמר מעשה תהוה הם ת"ל (5) אני ה'
אני ה' חקתי וואין לך רשות להרהר בהן:
אימתי מטמא בגדים: ת"ר המשלח מטמא
בגדים ואין השולח את המשלח מטמא
בגדים יכול משיצא חוץ לחומת עזרה ת"ל
המשלח אי המשלח יכול עד שיגיע לצוק
תלמוד לומר המשלח הא כיצד (9) משיצא
חוץ לחומת ירושלים דברי ר' יהודה רבי
יוסי אומר עזאל וכבם עד שהגיע לצוק
ר' שמעון אומר המשלח את השעיר
לעזאל יבכס בגדיו וזרקין בבית ראש ומטמא
בגדים: **מתני'** בא לו אצל פד ושעיר
הנשרפין קרען והוציא את אימוריהו ינתנן
במגים והקטירן על גבי המזבח הקלען
במקלות והוציאן לבית השריפה וימאימתי
מטמאין בגדים משיצאו חוץ לחומת העזרה
ר' שמעון אומר משיצית האור ברובן:
גמ' והקטירן סלקא דעתך אלא אימא
להקטירן על גבי מזבח: קלען במקלות: אמר
רבי יוחנן כמין קליעה יתנא לא היה מנתחן
ניתוח בשר עולה אלא עור על גבי בשר מנא
הני מילי (10) דתניא רבי אומר נאמר כאן עור
ובשר ופרש ונאמר להלן עור ובשר ופרש
מה

(10) צנגם מקטיר להו וגירסא משווצת היא כחן וצמסכת פסחים
(77 טו). דשפיר הוה שייך למיתני לתנא
והקטירין צנגם דצנגם מעלה אותן למנחה דכחותיה תנינן
אלה הכי קשיא ליה והקטירין ס"ד וכי עכשיו הוא
לעיל דהוה שלשה כחוסים הנחלים חלחל מ"מ אלטרין ליה כדנדר
לח טיף (שמל) [מטס]
לאסור משום גזירה שוה ולמאן
דאמר אסורין הוה מ"ל למתיר
לעיל דהוה שלשה כחוסים
אלה (דלא הוה) [דחין] מ"ל
למיתר הניחא למאן דאמר
כו' [דפרקין] (ו) [מעגלה פ'
ולד מטלח יא], [כ] דפרקיות
לעיל אכילת חזיר וליבישת
שעטמו. וכן הנה אפר
פרה וסיוהי הוה וכו"ל כהן.
הקטירו ס"ד אבו כהנים
מקטיר להו. ומתוך רש"י כאן
זכרתיים כפי תמיד נשחט
[סו], [כ] ופרקין עור דסוטה
[טו], [ג] מנתח משום
דקשה להו לדיבותיה מינן טובא
הקטירו ס"ד וכו' הוה מקטירן
עכשיו והלא עוריהו לכוש בגדי
לבו ועליו עור לקרות הפרשה
ואח"כ יטבול וילבש בגדי וכו' לאילו
ואיל הוה אח"כ יטבול להוויא כף
[פרקין] הקטירו ס"ד והלא
[הפשת עומה קאי] וכן כשרין
זור (ואם) [ואיהו] לא מקטר
להו. ורבינו יעקב היה רוצה לפרש
הכא זכרתיים דגריסין ליה והכי
קאמר אלו כהנים מקטר להו דעל
כחיהו לא היה נשחט כהן כי
השחטה קדשהו ולא נמי
לעיל שנת דמנתח [נדבלי] שרת
מקדשם, ומיחיה הוה דסוטה
אין לישב לפי דבגיו, [דפרקין]
[דפרקין] ליה גבי מנתח. על כן
נראה לרבינו דרובי בני נהו מ"ל
לאקשיי מנתחם וכל מקום שוה, אלא
אמר שהקשה במוטה אין לו לחזור
לקשות בכל מקום שוה.

יוס הכפריס ואינו מחקר כלום משמע שכן היה הסדר שעתה צנגם ומקטירין וכן צפריס עשוהו שם על הסדר של פסחים כמו
שהיה קרן, א"כ משמע שכן הוא היה הסדר שעתה צנגם ומקטירין שם, וכן היה דסוטה דקדשיים התם פדן שני [נד], [כ] סדר
מנחה ארס מניח מתוך ציתו כו' ולכן כמ"ל הוא [ד]הדין והסדר שמקטירין בכלי שרת אכל כהני דמנחות (ואינו שונה הדדין)
ולכן [דע] [דע] שהוא רוצה לומר שמעלהו צמייט או במקורה של חרס (והקטירה) [ומקטירין] על גבי המזבח. כן נראה עיקר.
אימא אימא דאקטירין, ואין מקטירן עכשיו עד שהוא מקריב מוספין כדפי' רש"י. על כן הגיה ר"ם כסדר תמה סונת קרען
[ו]הוליא חלסו והקטיר דגרסינן להקטיר לפי עמתי לא היה מקטירין עד אחר קריאת פרשה (והקרבן) אילו הוה יעל שמה לכוון
המעשה מספ לו הפייט.

יוס הכפריס ואינו מחקר כלום משמע שכן היה הסדר שעתה צנגם ומקטירין וכן צפריס עשוהו שם על הסדר של פסחים כמו
שהיה קרן, א"כ משמע שכן הוא היה הסדר שעתה צנגם ומקטירין שם, וכן היה דסוטה דקדשיים התם פדן שני [נד], [כ] סדר
מנחה ארס מניח מתוך ציתו כו' ולכן כמ"ל הוא [ד]הדין והסדר שמקטירין בכלי שרת אכל כהני דמנחות (ואינו שונה הדדין)
ולכן [דע] [דע] שהוא רוצה לומר שמעלהו צמייט או במקורה של חרס (והקטירה) [ומקטירין] על גבי המזבח. כן נראה עיקר.
אימא אימא דאקטירין, ואין מקטירן עכשיו עד שהוא מקריב מוספין כדפי' רש"י. על כן הגיה ר"ם כסדר תמה סונת קרען
[ו]הוליא חלסו והקטיר דגרסינן להקטיר לפי עמתי לא היה מקטירין עד אחר קריאת פרשה (והקרבן) אילו הוה יעל שמה לכוון
המעשה מספ לו הפייט.

(6) [ע' תוס' לעיל מה. ד"ה
צשילה], (7) [קדושין טו: מולין
קטו. קמ"ג], (8) [נע"י הג"י
ע"ש], (9) [נע"י בשמונה פרקים
לרמב"ם פ"ו דחשבי גלוי
ערויות כסוג מלות חוקיות ע"ש
ועל כותקין דלא היה גרסמו
מה שפנינו אמנם לפי"ש
ממשה"ש צ"ח צוה"ל דין
הוא שיכתבו לפי שם מלות
קת"ג (8) כפי"ו ובע"י אמת
גם ואומות העולם משיבין
עליהן, (10) [מוספתא פ"ג ה"ו
ע"ש], (11) [ג"י ירושלמי במקלות,
(ח) פסחים סה: טו] ונחמס
(ג), (12) [מנחות טו, טו] ז"ל
לפירש"י. רש"י, טו] [דף טז:].

תורה אור השלם

1. ונשא השעיר עליו את
כל עונותיו אל ארץ גזרה
ושלח את השעיר בפרדס:
ויקרא טו כב
2. והשעיר אשר יקח עליו
הזרעל לעזאל יקטיר דז'
לפני ל' לכפר עליו לשלח
אתו לעזאל המדברה:
ויקרא טו י
3. וקטר אהרן את שתי
ידיו על ראש השעיר החי
והזרחה עליו כל עונות
בני ישראל ואת כל
פשעיהם לכל חטאתם ונתן
אתם על ראש השעיר
ושלח ביד איש עמי
המדברה: ויקרא טו כא
4. וקח מזרע המלוקה
וברת אמו ברת ויבא אתו
באלה ואת אילי הארץ
לקח: יחזקאל יו ג
5. את משפטי עשוהו ואת
חקתי תשמרו ללקח בקום
אני יי אלהיכם:
ויקרא יח ד
6. והמשלח את השעיר
לעזאל יבכס בגדיו ויזרקין
את בשרו בקום ואחרי כן
יבוא אל המזבח:
ויקרא טו כו
7. ואת פר החטאת ואת
שעיר החטאת אשר הובא
את דמם לכפר בקדש
ויציא אל מחוץ למחנה
וירפדו באש את עוריהם
ואת בשרם ואת פרישם:
ויקרא טו כז
8. ואת עור גזר ואת כל
בשרו על ראשו ועל כרעיו
וקרבו ופרשו: ויקרא יא

תוס' ישנים (המשך)

ולספריס דגרסי צסוטה מעלהו
ומקטירו בכלי שרת ומולחו
ומתנו על גבי האשים כדנדר
לח טיף (שמל) [מטס]
לאסור משום גזירה שוה ולמאן
דאמר אסורין הוה מ"ל למתיר
לעיל דהוה שלשה כחוסים
אלה (דלא הוה) [דחין] מ"ל
למיתר הניחא למאן דאמר
כו' [דפרקין] (ו) [מעגלה פ'
ולד מטלח יא], [כ] דפרקיות
לעיל אכילת חזיר וליבישת
שעטמו. וכן הנה אפר
פרה וסיוהי הוה וכו"ל כהן.
הקטירו ס"ד אבו כהנים
מקטיר להו. ומתוך רש"י כאן
זכרתיים כפי תמיד נשחט
[סו], [כ] ופרקין עור דסוטה
[טו], [ג] מנתח משום
דקשה להו לדיבותיה מינן טובא
הקטירו ס"ד וכו' הוה מקטירן
עכשיו והלא עוריהו לכוש בגדי
לבו ועליו עור לקרות הפרשה
ואח"כ יטבול וילבש בגדי וכו' לאילו
ואיל הוה אח"כ יטבול להוויא כף
[פרקין] הקטירו ס"ד והלא
[הפשת עומה קאי] וכן כשרין
זור (ואם) [ואיהו] לא מקטר
להו. ורבינו יעקב היה רוצה לפרש
הכא זכרתיים דגריסין ליה והכי
קאמר אלו כהנים מקטר להו דעל
כחיהו לא היה נשחט כהן כי
השחטה קדשהו ולא נמי
לעיל שנת דמנתח [נדבלי] שרת
מקדשם, ומיחיה הוה דסוטה
אין לישב לפי דבגיו, [דפרקין]
[דפרקין] ליה גבי מנתח. על כן
נראה לרבינו דרובי בני נהו מ"ל
לאקשיי מנתחם וכל מקום שוה, אלא
אמר שהקשה במוטה אין לו לחזור
לקשות בכל מקום שוה.